

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedés. Ide küldendő az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MURAKÖZ

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi tiszti önszegélyző szövetkezet”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Égész évre . . . . 4 frt
Fél évre . . . . 2 frt
Negyed évre . . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadhatók:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalk H., Dukas M., Oppelk A., Daube G. L. és társai és Herndl. Brnben: Stern M.

Nyitáré petioura 10 kr.

M Á J U S.

Nagyon szegény a kebel, mely nem tud örülni az első paccirta dalán ki az első virágnak. Guseck.

Ugy véltem, hogy Püthagoras és Newton is poeták voltak a maguk májusán. Mert a kit szívvel alkotott a Teremtő, az egyöngyvirág, jázmin, orgona mámoros, poetikus hangulatából ki nem vonhatja magát. De a mit az illatnak legbájosabb asszonancija meg nem csinál, megcsinálja azt az a káprázatos látomány, mely jut a szemnek, az a filoméiai térzene, mit a bokrok ki fogyhatatlan nótiáj, virgoncz troubadourjai cselekesznek, a dalos madárkák, különösen ha méla, esti alkonyaton megszólsz epedő szerelmi dalodon, kedves csalogány.

Szép vagy Május, szebb annál a mythologiai istennőnél, a kinek nevét hordozod. Egyik érthetlensége a poezissal tele antik mythológiának, hogy a te fiad Maia! a kalmárlelkű Merkúr lehetett. Te, ki a tavasz ébredésének voltál istennője, a ki csupa bú báj és hangulat lehettél, a ki bizonynyal szebb Venusnál, mint nevelhetted fiadat a kalmárok patronusává az istenek antik köz társaságában? És ha fiad így megtagadott, bizonynyal a kedves fiadnak kezéből május elsején kivetted kezéből a mérleget és a ki kelet fuvalmával poetává kényszerítetted.

Nem hiszem, hogy a május szépségének bámulatra, csodalatra készítő hatása

alatt, valami, ha öntudatlan ima is ne jelezze a lélek föltétlen kapitulációját. Madách szerint a természet egy nagy szív szerelmelői dobog. És még nem láttam az irodai robotnak halállal eljegyzett betegét, a kinek arczára csodálatos metamorphozisként ne az élet pirját füstette volna a május fuvalma. És Aphrodite Pandemos bizonynyal a tiszta, eszményi szerelem istennője lesz Aphrodite-Urania, Mera kollegájának neve napján, ebben a búbajos májusban.

Micsoda szörnyű anachronizmus hát, hogy egy pár népboldogító lautaszta az emberiség ez egyetlen poetikus napjából ki akar fosztani es május elsejét az új, népboldogító eszmék verkereszlelőjévé akarják avatni. A világrend ellen üzennek május elsején hadat, holott csak e napon száll az emberek szívébe megnyugvás és enyhület. Merő lenyegetésnek kell lenni a dobbal, s ppal kürtölt vörös májusnak, mert nem lehetnek az emberek oly gonoszok, hogy az élet egyetlen magától derült napján legyverkezzenek a megtörásra. Aztán! böl csen megmondotta Cicero, hogy a vélemények elévülnék, de a természet szavát fontartja az isten (De nat. deor. I. 2. c. 2.) Herostrates lögyújtván az ephetus Arthemis templomot, halállal lakolt, de a halálnak minő halálával kellene meghalnia annak, a ki vérről fertőzné meg a napot, mely a poezisé! A szociális tanok mennyi természetmadót riasztanak el, hogy valami go-

nosz közülük a május elsejét használta föl hadizenő napnak.

És beszéljen mást bárki, a vörös május soha sem lesz egy második Bertalan-éjszaka, mert annyi ekkor a hangulat, hogy nem lehet lelketlenül vért ontani. Rettenteseen eldurul az emberiség erkölcsében, ha megteszi.

Ámbátor szép május a dekadentó áramlatok nem ismeretlenek. Lehet, hogy a te langyos hangulatodból az új szociális áramlat ki fog zavarni, de ha a tanok a május elseje hangulatának detronizálásával ülnének győzelmi tort, nincs kétségem, hogy fog jönni egy új rajongó kultus, a mely május elsejét a poeziznak renesanszát proklamálja.

Jövel Balsak barna hölgye, a ki remélsz, maradj soká velünk reményeiddel, miglen őszszel szürke hölgyé leszesz, a ki csupán emlékezel.

Verner László.

Az 1895. május 6. iki közgyűlés elé terjesztett alispáni jelentésből.

A közegészségi állapot a lefolyt időszak két első hónapjában a megye egész területén általában kielégítő, sőt a legtöbb helyen teljesen kedvező volt, megbetegedés

A „Muraköz” tárczája.

Bocaccio elődel.

— Irtá: Szondy Béla. —

A Bocaccio kora előtti olasz irodalomban két kiváló beszélyiro megjelentek a kőkorszakban. Az egyik egy ismeretlen nevu, nevtelen iro, a Scveinno szerzője, a ki bar jóval előtte ezt a közeprőrnak, megis mint világos es lenyes szellemnek tenyleg előbbre vitte az elbeszélés művészetet nagy jövőjű pályáján, de tavolról mar kezét is nyújtott Bocaccionak. — Csak műhatimán asar s megéregszük, ha azt eléri, egy szo ele egy érdekes emelet körül egész kised elbeszélési szo, anekül hogy a szorakoztatason kívül más cejeja lenne. A példák legjobban megvilágítják azt.

I.

A róka egy e. don menve kereszti, egy teherbordo szamarat talalkozott, a melyen ahatot ő meg soha se látott, megjédt es eszaladt; s az alya talalkozik a larkasnak es mondja neki, hogy olyan ahatot látott a melynek nevet se tudja. A larkas azt mondja: menjünk oda, a te érdekedben. Csakugyan újra megtaláltak a szamarat es az ismeretlen ahat nagyon érdekesea leiszott a larkasnak. A larka a szamarot nevet kerdezte: hogy hívják. A szamar azt mondja: Nem jut eszembe, de ha olvasni tudsz, lei van írva nevem a hatáso patámon. A róka erre azt mondja: Oh,

haj, de én tudatlan vagyok, bárha nagyon szeretnek olvasni tudni. A larkas azt mondja: Éaged csak! én hibátlanul olvasok. A szamar mutatja neki a patája tapát a hol a patkószekek betűnek látszanak. A larkas azt mondja: Dehat én semit sem látok! A szamar válaszolja: jöj közelebb! mert a betűk nagyon kicsinyek. A larkas hitt neki es oly közel jött, hogy csaknem az orrával érte a sarkát. A szamar előre kapta a lábát, majd nagyot rugott vele hátra tele, oiy erővel, hogy a rugas a tarkast megölte. Akkor a róka azt mondta: aki olvasni tud az bolond. Nem akarom ragamazni a rókát, de azt hiszem, az előre látta a katasztrófát es a szakala mögü előre nevetett.

II.

Volt egy kereskedő, a kit az eg bárha elnezzesz, megis tulajdonképen egy elmes találmanyt büntetett. Hajaon a tengeren tui tartományokból harmas tenekü hordókat hozott, a leiszó es alsó tenekürben pompas bor volt, s az egyik tenekürhöz a csap, a másik tenekürhöz az akna nyilas szolgait; míg a középső tenekürben csak tiszta víz volt, s természetesen sem csap, sem akna. Mikor a kereskedő szerencsésen eladta hajója terhet es sietve szedte tel horgonyat, hogy meelőbb elinduljon kieszat pénzével: egyszerre csak nagy mejom termelt a hajóhídon s a pénzes erszenyt elkaptá, leiszadit vele a nagy arbócz tetejére. Ott kinyitotta az erszenyt, s egyenként a tengerbe hajgatta az aranyokat, ugy hogy a pénznek mar csak fele volt meg, akkor leejtette az erszenyt az arbóczta hosszabban. Így a kereskedő nem nyert többet, mint a mennyi illette őt. Csakugyan a mi a kereskedőt illeti, ezzel az igaz-

aág világosan ki van szolgáltatva, de hát a vevők, a kinek csak a tiszta víz jutott, mit szólnak ehhez?

III.

Egy rabló gyönt es azt mondja a gyöntató barátának: Atyam! én iopni szandekoziom, es pedig 100 arany írtot, de a szekreuy üres volt, en tehát nem veitkeztem. A barát azt mondja neki: ellenkezőleg a szandek éppen annyi, mintha tenyleg eloptadt volna a 100 írtot. A gyóno megzavarva azt kerdi: Az istenre kerles, most mar mit tegyek? A barát: nem oidozhatlak tel addig a búu su ya miol, mig vissza nem adod. Szivesen, monda a másik, de kinek? Nekem! mond a barát, az én könyöradamanytam számára. A rabló megígerte ezt es eiment. — Másnap reggel azonban újra vissza jött s beszelgetés közben elhozta, hvgy egy nagy pulyk kapott, melyet gyöntatójának szandekoziak adni ajándékba. A barát nagyon szivesen fogadta es előre megköszönte. Az ember eiment, hanem volt esse s nem küldte el a pulykát. Harmadnap újra megiatogatta a barátot es pedig nagy örömmel rohanva be hozza. Hát a pulykát miért nem küldöd mar? kerdi a barát. De hiszen te magad is tudod, hogy en nekem komoly szandékóm volt elküldenü. Az igaz, mond a barát. Es megse kaptad? Nem! Ejnye pedig en azt hiszem, hogy a szandek ut is epeu annyi, mintha mar a könyöbádon volna. A szeremet keifelekepen rajzolja: nevelteses es szomorú módon. A nevelteses rajzban megtartja a labiaux hagyományos modorát: a teifekeny leri, a ki a szeretők kijátszanak, a ki saját nyomorusának oka.

kevés fordult elő és a gyógykezelés tárgyát képezett bajok is nagyobb részben kedvezően folytak le; november hónapban a megbetegülések és ezekkel arányosan a súlyosabb köresek száma is szaporodott s különösen gyermekek közt a fertőző bántalmaknak különféle nemei, habár csak szorványosan, de minden vidéken mutatkoztak, decemberben pedig a közegészségi állapot a megye különböző részein egymástól igen elütő képet mutatott; egyes helyeken jó, másutt kielégítő, néhol pedig teljesen kedvezőtlen lett; a gyakran változó és hirtelen nagy hőfokingadozással járt időjárás a megbetegedések számát majd mindenütt emelte. A felmerült különféle kórnek közt különösen a légzőszervi bántalmak észleltettek legnagyobb számban, melyekhez több vidéken az influenza is csatlakozott. Ezen állapot a kedvezőtlen időjárás befolyása alatt eltartott márciusig, a midőn a megbetegülések száma apadt s a közegészségi állapot javult, úgy, hogy ez a megye nagyobb részében már teljesen kielégítő lett, egyes vidékeken azonban még mindig nem volt kedvezőnek mondható.

Az influenza, dacára nagy kiterjedésének általában enyhe lefolyással bírt. A fentebb említett kórnekemek kívül említésre méltó számban észleltettek változólag és csúszok.

Bejelentem továbbá, hogy a megyei tisztii főorvos ur előterjesztésére a megyebeli szegényeknek gyógyszeravóvali kezelése céljából 300 frtot utalványoztam; a megrendelt szer decemberben megérkezvén, az a járási- és körorvosok közt kiosztatott.

A trahomában szenvedők gyógykezelése az illető körorvosokon kívül, egy állami költségben kiküldött járványorvos és alsó-domborui községi orvos által teljesítettik; a betegek száma a legutóbbi időben tekintélyes apadást mutat. A védhímlő oltás a múlt évben 39 oltási körben 37 orvos által teljesítettett.

Bonczvizsgálat teljesítettett összesen 58 esetben, 34-szer törvényszéki megbízatás folytán, huszonnégy szer pedig rendőri tekintetből.

Külső hullaszemle rendőri szempontból volt 38; súlyos sérítés bejelentett 22.

Öngyilkosságot 28 egyén követett el. Véletlen szerencsétlenség általi halálunk 29 egyén esett áldozatul.

A hasznos háziállatok egészségi álla-

IV.

Mark király az egész éjszakát egy fa galya közt töltö, csak azért, hogy tetten kapja a feleséget, ki őt a vadászaton távol lenni hívén, a fa alatt adott légyottot kisebbik urának Tristán lovagnak. De Tristán lovag észreveszi a fa ága közt leselkedő hitestartó árnyékát és már távolról jelek által jelzi a veszélyt a közelgő királynénak Isueltnek. Tetteit haraggal fogadják egymást. Ildomtalan vagy lovag! azért adtam találatát, hogy szemembe mondjam vádjaimat. A lovag védi magát, hogy hamisan vádolják. — Semmit sem mondtam, se nem tettem a te jó hirneved ellen, de mert te akarod engedelmeskedem és távol tartományokba költözöm el, bevégezni bús életemet. A király szíve fön a galyák közt majd szét repedt az örömtől. — Másnap Trista lovag lármás utazási előkészületek közt kezdi a lovait nyergeltetni. Hanem a király is összegyűjtötte az ország báróit, hogy annál ünnepélyesebben hívassa fel unokaöccsét utazási terve elejésére, sőt a királynénak is megparancsolta, hogy kérje a maradársra.

A legeredetibb tulajdonsága elbeszélésein hősei történelmi egyénisége. Az egyetlenes való viszatérés — a mi a renaissance főkinosót képezi; már itt nyilatkozik a megtörtént dolgok előszeretete iránt való izlésben.

egyes helyeken ragályos betegségek, így szorványosan lépfene és sertéseknel orbáncz, pota kielégítő volt; fordultak ugyan előde a kellő szigor és szakértelemmel alkalmazott övrendszabályok folytán azok megszűntek.

Van szerencsém Zalavármegye népoktatásügyének állapotáról a következőket előterjeszteni.

A polgári hatóság által a legutolsó statisztikai munkálatokhoz 74128 tanköteles gyűjtetett be.

Van szerencsém jelenteni, hogy a vármegye népoktatási tanintézetit a legutolsó statisztikai munkálat értelmében 63.414 tanköteles látogatta. — És pedig járt:

Elemi iskolába	24902	fiu	23058	leány
Az ált. ism. iskolába	4414		6039	
Iparos tan. iskolába	1093		—	
Alsófoku keresk. isk.	117		—	
Felső népiskolába	50		83	
Polgári iskolába	694		255	
Középkeresk. iskolába	163		—	
Középiszkolába	546		—	

Az iskolázók vallásuk sze int:

Róm. kath.	57930
Gör. keleti	3
Ev. ref.	1571
Agostai ev	1193
Izraelita	2712
Unitárius	5

Az iskolázók anyanyelvük szerint:

Magyar	51121
Német	431
Horvát	956
Vend	2296

Ekkép a tényleg iskolázók száma az utolsóelőtti tanévhez képest 1446 növendékek szaporodott.

A zalavármegyei tankerületben van 416 elemi iskola, négy felsőnépiskola, nyolcz polgári iskola, két középkereskedelmi iskola. A tanoncok három alsófoku kereskedelmi iskolában és hét iparos tanonciskolában nyernek oktatást. Az iparos segédek részére Zala-Egerszegen szerveztetett szakrajz-tanfolyam.

Összes mozzanataiban keresztül vitetett az alsó-lendvai polgári fiuiskola államosítása. Miniszter ur az új iskolaépület telkének felmérése, illetve a megfelelő terv és költségvetés elkészítése céljából egy központi építésszt küldött ki.

Csáktornyai már 1895 őszén polgári leányiskola nyitattik meg, mely e határszéli város nőnevelése érdekében fontos feladatok betöltésére leend hivatva. — Ugyancsak a csáktornyai képviselőtestület s iskolászók az ottani polgári fiuiskola államosítása érdekében is felterjesztést intézett a közoktatásügyi ministeriumhoz.

Eldöntés alatt áll a topolczai gazdasági szakfolyammal bővített felsőnépiskolának polgári iskolává átalakítási ügye.

A keszthelyi felső leányiskola helyébe állítandó polgári leányiskola ügye is valószínűsnek indult, amennyiben Miniszter ur elfogadta a város járulmányait.

A Mura-Szent-Kereszten tervezett új állami iskola helyiségére vonatkozó összes műszaki adatok a szóbanforgó ingatlanok megvétele, esetleg két tanterem és két tanító lakás kibérlésének elrendelése céljából felterjesztett.

Nagy-Felu, Szent-Ilona, Nyírölggy, Mura Szerdahely és Mura-Csány községek állami iskoláinak ügye folyamatban van.

Az alsó-domborui leánytanköteleseknek szerzetes nőkre bízása, a fiuk számára pedig állami iskola állításának ügye tovább eldöntés céljából Miniszter urhoz terjesztett fel.

A Stájerország közvetlen közelségében

megnyitott királylakai állami iskola elhelyezésére emelendő új iskolaház ügyében felterjesztés tétetett.

Muraköz iskoláit első sorban ellátó csáktornyai állami tanítóképzőintézet épülete is kibővítettett ezen időszakban, s kilátás van arra, hogy összes növendékeink mielőbb benlakók lehetvén, a köztartás s családi nevelés áldásában egyaránt részesülhessenek.

Az összes tanítézetekben 666¹ tante rem van.

A megye tanítóinak száma 668, k k közül állami jellegű iskolánál működik 45, községinél 191, felekezetenél 432.

Ezen időszak egyik legfontosabb tanügyi eseményét képezi az 1893. évi XXVI. t. cz. keretében nyerhető államsegélyek ügye. E célból a vármegye háromszáz forintnyi javadalommal nem bíró iskoláinak, illetve a létező javadalmat négyszáz frtig kiegészítő öhajtó iskolafeltartóknak összes megfelelő okmányai felterjesztettek. Ugyanezen alkalomból irányoztatott Minister ur figyelme a legmostohább földrajzi viszonyok közt csatlakozva iskolázók több, apró s szegény községre oly célból, hogy a fennebb idézett törvenczikk alapján, önálló iskola felállításához kapjanak államsegélyt. Épp így kiterjeszkedett a közigazgatási bizottság a tulitómított iskolák új tanítói állásainak államsegélyeire is.

Jelentékeny fejlődésnek indult a vármegyei kisdévedelem ügye is.

Már az elmúlt nyáron harmincz nyári gyermekmenedékház nyitattott meg. Ezekben, valamint a tizenhatig szaporodott kisdévedodában és két állandó gyermekmenedékházban 3065 kisdéved nyert gondozást.

Ujabbán ismét két állami állandó menedékház nyitattott Hodosánban és Gáni-csán. Egy községi jellegű Dráva-Vásárhelyen.

A menedékházak vezetésére alkalmas egyének kiképzésére hathónapos és hathetes tanfolyamok tartattak Zala-Egerszegen, Nagy-Kanizsán és Csáktornyai.

A perlaki kisdévedoda új épületére a pályázat már kiirtott.

A törvényhatósági közutak fejlődésében örvedetes haladás mutatkozik.

Az 1894. évre előirányzott fedanyag szállítási, hidepítési és fentartási, s egyéb munkálatok kivétel nélkül befejeztettek; — 15358 prizma fedanyag az utibizottsági tag urak közreműködése mellett átvétetvén, az utifentartás céljaira felhasználott.

A fedanyag felhasználásánál az előző években tapasztalt azon hiány, hogy a fedanyag nem mindig alkalmaztatik ott, a hol arra valóban szükség van, a múlt évben már nem volt oly feltűnő.

A légrádi Dráva szakasz árterületében levő hidak a huzamos árvizek által veszélyben forogtak s csakis nagy pénzáldozatok árán voltak megmenthetőek.

Badaacsonyan a hegytetéjére vezető turista ut kiépítettett. A Badaacsony-rév-fulöp-zánkai vicinális közut kiépítésére vonatkozó tervezet helyi érdekű vasutvonal kiépítése tényleg megkezdett.

Gózkazán 270 van üzemben, melyek közül a lefolyt időszak alatt szilárdasági próba alá vétetett 47, megszemléltetett 206.

Közgazdasági viszonyainkat illetőleg a következőket van szerencsém jelenteni.

A vetések, termények és gyümölcsök jelenlegi állása nem a legkedvezőbb, mert a késői hóolvadás és a nagy esőzések miatt felazott földekhez hozzáférni nem lehetett, s így a tavaszi gazdasági munkák csak most vannak folyamatban; bor, valamint gabona eladásra igen csekély mértékben áll a lakosság rendelkezésére, egydéli jóvődelmi és kereseti forrásának ezen időszak-

ban a marha értékesítés és kereskedés mondható, a mely azonban a hosszas tél folytán előidézett takarmány hiány valamint a nagy áradások miatt, a melyek a legelőket hűtlen keresztül teljesen elborítva tartották, szintén pang.

A vármegye lakossága nagyobb részt földművelőkkel állván, a mult évi alig közepes gabona- és rozsbortermelés, valamint ezen czikkék állandó alacsony árai következtében nem kedvező helyzetben van.

A személy- és vagyónbiztosítg erőszakos módon megzavarva nem lett, s a közbiztonság általában megnyugtató volt.

A vármegye törzsvagyona áll részint földterhementesítési- és takarékpénztári-, részint pedig magán kötvényekben elhelyezett 12.667 frt 95 kr. tőke és ezután befolyandó 150 frt kamat követelésből, mely kamattal együtt a vármegyei törzsvagyon tőke állaga folyó évi márczius hó végével 12.817 frt 5 krt tett ki.

Kelt Zala-Egerszegzen, 1895. ápr 19.

Csernák Károly s. k.
Zalavármegy alispánja.

Különfélek.

Gróf Festetics Jenő ur Csáktornyról m. hó 29-én Bécsbe utazott, ahonnan e hó 3-án érkezett vissza zala-ujvári kastélyába.

Élőléptések. Vidékünk szülöttjei közül a király Ó Felsője Molnár Dező közöshadseregbeli főhadnagyot kapitányává és Fehér Dénes közöshadseregbeli hadnagyot, főhadnaggyá nevezte ki.

Gr. Szászcska Kálmán kir tanácsos tanfelügyelő május 2-án a délutáni vonattal Csáktornyára érkezett, hogy itt a polgári iskolák megindított államosításának ügyét és a már szeptemberben megnyitandó polgári leányiskola tanerőinek munkakörét az iskolaszék elnökével s a polgári fiúiskola igazgatójával megtárgyalja. Több felvidéki állami iskola érdekében érkezett a járási főszolgabíró urral. — Az összes népoktatási tanintézetek igazgatóival pedig a m. l. n. á. kiállításra való részvétel körülményeit beszélte meg. Örömmel értesültünk még arról is, hogy miniszter ur Mura-Szent Keresztre állami iskolát engedélyezett, mely már ez évi szeptember hóban két tanerővel fog megnyitattni. Kir. tanfelügyelő ur innen Stridó s Ráczkánizsa felé vette útját.

Csáktornya városa mult hó 27-én tartott közgyűlésén a többek közt elhatározta hogy milleniumi műre, melyet „Zalavármegye és városai” czim alatt Hoffmann Mór és Halis István szerkesztenek, a 40 frtot s zava z meg mint segélyösszeget. A számvizsgáló bizottság jelentését elfogadta a közgyűlés s a szűkeleges felmentéseket megadta, de utasította az előjáróságot, hogy ezennel szigoruan tartsa magát a költségvetés megállapított tételeihez s azoktól semmi esetre ne térjen el, ellenben tervezetet nyújtson be a következő gyűlésnek, melynek alapján a különböző adósságok törlesztése megvalósítható legyen.

A szomszédságból. A varazdi lóverseny, melyhez tudvalevőleg Salvator Lipót kir. herceg, Blanca kir. hercegnasszony és Bo-urban Beatrix hercegnkisasszony is eljött, közbejött esőszé miatt nem volt megtartható. A varazdi polgárság este fényes fáklyamenetet rendezett a kir. hercegi pár tiszteletére, utánna pedig vacsora volt, melyben a környék horvát arisztokratái, a helyőrség főbb tisztjei és a polgárok kiválóbbjai is résztvettek. A varazdi helyi lap ebből az alkalomból díszes kiállításban jelent meg.

Száz év előtti hírek (a M. K. 1790-iki számból.) Egy érdemes Hazafinak Vátzról adott tudósítása szerint, parancsolatot vett az elmúlt hónapnak vége felé, Pesten a T. T. P. P. Piaristák Provintzialisa, hogy a Vátzton néha napján virágozott, de II-dik József Császár által kaszárnyává változtatott Theresianum Collegiumot, hivatalokat jól értő mesteremberek által vizsgáltassa meg, s minnél előbb tegyen jelentést felőle: mennyi költség kívántatik annak tökéletes helyreállítására, hogy még a jövő Nov első napjáig elkészíttetessen a belé szállítandó Nemes ifjuság számára. Hasonlóképen a' Nyitrai, Szentannai, Trentséni s más elromlott Convictusok is vissza fognak állit tanni előbbeni helyekre. Tanult jó lelkű s okos Elöl járóknak szorgalmatos vigyázásuk alatt sok gonoszoknak elhárítói lehetnek a' Convictusok, melyeknek ki vagynak téve, a jobbára csak magokra hagyott Ifjak; kik mivel a Világ szemfényvesztő piatzának legsikamlóbb utját járják, nem tudna, ha Vezér s gyámol nélkül gyakran megtántorodnak; hibás lépéseket tesznek — nagyot is esnek. — Sok esztendőktől fogva ez az örvendetesebb farsáng Hazánkban, azt írja nekünk egy utazó Hazafi A' Vármegyék gyűléseiben a Tiszta Magyar nyelven kívül semmi más idegen nyelvet nem lehet vala hallani sőt, a tiszta Tót Vármegyékről az iratik, hogy azt ígérték volna, hogy esztendő alatt mindnyájan megtanulhatnának magyarul, ha a közönséges dolgoknak folyamatjok anyanyelven találna lenni. — Isznak és örvendeznek a mi Hazánkfiak mind a 2 Magyar Hazában Erdélyben Gróf Toratzkay Sigmond ur igen frissen vala Pál napján, nagy vendégséget tartá és vigadnak vala, azonban a nevezet Grófnak hirtelen nyavalyája érkezett, másnap már halva vala; mely halálról várjuk a bővebb tudósítást. Erdélyből, ugyanazon Levélben azt írják, hogy itt a Német köntöst mindnyájan elhányták.

Kifogott hulla. Az április 4-én Légradnál vízbefult Nesztics Iván muravidi arany mosó fiut — kinek szerencsétlen esetét akkorib n lapunkban megirtuk, — április 28-án a gyelekovecezi határban kifogták a molnárok és 30-án szülői jelenlétében a légrádi rk temetőben helyezték örök nyugalomra.

Haldózás. Fink János, gróf Festetics Jenő nyug. állatorvosa élete 78-ik évében, végelgyengülés következtében folyó hó 2-án jobblétre szenderült. A boldogultnak teteme e hó 4-én délután 4 óraker tétettek a helybeli sirkertbe örök nyugalomra. A boldogultat 7 gyermeke és 8 unokája siratja. — Áldás és béke hamvaira!

Haldózás. Vizeleti Vizelety Imre nyug. pénzügyi tanácsos, a délmagyarországi történeti és régészeti muzeum-egylet tiszteletbeli, az orsz. történelmi társulat rendes tagja, folyó évi április hó 25-én délután 2 óraker, rövid betegség és a halotti szentségek ájtatos fölvétele után, életének 76 ik évében Pécsen elhunyt. A meghaldogult a horvátországi bánok, Csáktornyan a Zrinyiek lefestésével foglalkozott s ebből a czélből tavaly huzamosabb ideig tartózkodott Csáktornyan, ahol a Szent Ferencziek vendége volt. Áldás poraira!

A muraszombati gazdasági fiókegyletnek a mult évben összesen 509 tagja volt, tehát az előző évhez képest szép haladás mutatkozik. A tevékenység minden irányban élénk volt, a gazdák pedig fokozott mérvben vették igénybe az egylet támogatását; nevezetesen a különféle gazdasági kérdésekben sürűn fordultak oda tanácsért. A mostohább vidékek marhaállományának gyarapítására két pincaui bikét helyeztek el az illető vidéken A jobb sertésfajok, valamint a kiválóbb fajbaromfiak meghonosítására

is kiterjesztette az egylet figyelmét s több tőnyészállatot helyezett el az alkalmas pontokon. — Munkaköreibé felvette az egylet az amerikai szőlőtelepek létesítését is, a mi már a későbbi nehézségein túl van s hovatovább nagyobb tálással lesz a vidék kipusztult szőlőinek helyreállítására.

C S A R N O K.

Román népdal.

Elindula az én uram,
Mert Baszterczen nagy vásár van,
— Már régóta az a baja —
Hogy jószágot hozzon haza.

Széles szarvu ökröket,
Kis borjuval teheneit,
Anysjuhót, kezes bárányt,
Hol mi más, meg fényes csákányt.

Ha elment is akármerre,
Le a völgyre, vagy a hegyre,
Ilyen bárányt, mely nem béget,
Takaros kis feleséget,
Karosut is, meg deli szepet, —
Nem talál biz egyet sem.

Mi lenne belőlem.

Mi lenne belőlem,
Ha nem láthatnának,
Ha ugy néha napján
Nem lehetnék nálad?

Mi lenne belőlem,
Hogyha rám nem néznél,
Ha nem melegedném
Szemeid tüzenél?

Mi lenne belőlem,
Messze idegenbe,
Térföld mérhetlen
Mértföldekre vetve?

Mi lenne belőlem,
Hogyha már nem volna,
Ki rögös utamra
Virágokat szórna?

Mi lenne belőlem,
Ha rám nem nevetnél,
Én uram teremtem!
Mi lenne belőlem,
Ha te nem szeretnél.

Hrabovszky Lajos.

Török legenda.

— Knortz Károlytól. —

Sok, sok ezer évvel ezelőtt egy basát,
Könnyes, komor álmok éjfel fölriaszták.

Rettegés közt hagyta kapujára vézni:
Csak Allah az isten, mindenkí őt félti.

S azóta a pasa haló porát szerte,
Nyugotra, keletre a szél elseperte.

Hírének, fényének ma más nyoma nincsen,
Mint az oszlopírás: „Csak Allah az Isten”

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Laptalajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSS SÁNDOR)

8 urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve poljike tičude se zadržaju novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Josefa urednika vu Čakovcu.

Isdateljstvo:

Kajšara Fischel Filipova kam se predplata i obnane pošiljaju.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk. Izlazi svaki otijeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 hr.

Obnane se poleg pogodbe i šal računaju.

H r a n a.

Jestvene regule.

I dobrih hranitbena sredstva samo onda odgovarjaju svojoj odredbi, ako je prema okolnostim umestno odabrano, te za jestveno vréme red držimo.

Kak je škodljivo, čustvo glada nezadovoljiti, ravno je tak neumestno želudac s jelom preteršiti.

U jelu naslédujemo promjenu, ar télesni ustroj čovéka na uživanje mesa i rastlinah upućuje. Né je anda umestno izključivo mesom ili srastlinami se hraniti.

U jelu tréba red držati. Na koliko je moguće, svaki dan u isto vréme jedimo. Détetu je četiri put na dan potrebno jesti zaradi razvijanja télesnoga i brzog probavljanja, ali med ovim po poldne južina morebit od komad kruha. Trikratno jelo na dan dovoljno je svakom zdravomu čovéku. Nejedimo prije, dok nam se prvašnje jelo né je probavilo, ar to probavne ustroje utruđi, te moremo lahko zbetežati.

Posle jela neprimajmo se namah posla déla, te si nelegujemo taki po jelu, nego počekajmo 1–2 ure, dok se je probava napred pomaknula.

Ako smo utruđjeni, te osobito ako se znojimo, ne pijmo žurno i mnogo mrzle vode. Pogibelno je zadržavati naravske potreboće, koje su posledice probavljanju; tak naročito potreboću pušćanja vode.

Umérenost.

U jelu i pilu budemo uméreni. Uméreno je življenje potrebno za uzdržanje zdravja. Uméreno življenje produži nam broj ljetah, neumérenost nas u grob spravija.

Zganica, vino i svako alkalno pitje neuméreno uživajući do živinčeta ponizuje čovéka.

Pijanec je vreden rugla.

Pijanstvo ne samo da sramotu na naša, nego i zdravje prekomérno u pogibelj stavlja. I ne samo da télesne ustroje uništuje podkopašvi zdravje, dapače i naludosti more dovesti prije vremena smrt, nego i familjarno blago i položaj more uništiti.

Novi vozni red.

Prvoga majusa stupil je vu krépost na svih prugah (štrekah) kr. magy. orsačkih željeznicač novi vozni red, iz kojega dajemo na znanje sljedeće:

Na prugi Budimpešt-Zagreb-Fiuma: Pri osobnom cugu, koji je do 1. majusa po voznom redu polazil iz Budimpešte vu Fiumu ob 8. vuri 50 minut na večer, bude od 1. majusa polazil ob 8. vuri 30 minut na večer, dokida se između Budimpešte i Novog Dombovara uporaba voznih kartah za susedni promet. Od 1. juniusa znova se stavlja vu promet lokalni osobni cug između Fiume i Fužinah, koji bude občil samo po

svetkih i nedeljah. Iz Fiume bude išel ob 2 vure po poldan, i dojde vu Fužine ob 4. vuri 4 minute po poldan, — povraćal se iz Fužinah ob 7. vuri 53 minute na večer i dojde vu Fiumu ob 9 vuri 39 minutah na večer.

Na prugah Zagreb-Čakovec i Zabok-Krapina: Do večer iz Čakovca ob 6 vuri 50 minut vu jutro vu Zagreb polazeci cug, odhadjal bude odonud, imajući izravnu svezu s brzim vlakom (snel cugom) iz Pragerskoga, već ob 4 vuri 49 minut vu jutro ter dospeti vu Zagreb na orsački bahof ob 10. vuri 54 minut pred poldan. — Jutrašnji cugi, koji su lani občili između Zaprešića i Zaboka-Krapine ter su imeli priključek vu Zaprešiću k cugom južne željeznice vu Zagreb i Zidanmost i odonud, postavil se je 1. majusa opet vu promet. Iz Zaboka budu ti cugi išli ob 6. vuri 18 minut vu jutro i dojde vu Zaprešić ob 7 vuri 12 minut, — a iz Zaprešića vu 8. vuri 25 minut vu jutro i stigne vu Zabok ob 9 vuri 23 minut vu jutro. Kakti priključek na ov potonji cug, išel bu iz Zaboka na mesto cuga ob 7. vuri 11 minut, novi cug ob 9 vuri 33 minute vu jutro i dojde vu Krapinu ob 10. vuri 17 minut.

Zvu toga išel bude iz Čakovca ob 6 vuri 15 minut vu jutro kakti priključek budimpeštanskom cugu južne željeznice novi cug vu Novimarov i dojde tam ob 7 vuri 37 minut vu jutro. Na dalje budu iz Varašdina išli ob 12. vuri 15 minut vučti i ob 5. vuri 15 minut vu jutro novi cugi vu Čakovec ter

Z A B A V A.

Sve dojde jedan krat na svietlo.

Gospodin plebanuš F. iz L. našel je jedne nedelje u svojem evaugeliumu cedulicu, na kojoj je bilo sljedeće napisano: „Včera, u subotu na večer, dne 9-a augustusa 1851. okolo 10-e ure, bil sem ja podpisani po krčmaru Hajucu i kovaču Bergmanu blizu jezera napadnut, umoren i porobljen. Moje mrtvo tielo su ubojice u jezerišće hitili. Prosim velečastnoga gospodina plebanuša, da bi za moju dušu izmolili jedan otac naš i zdravu Mariju.“ Ivan Šubert.

Šuberta je u L. poznalo svako diete, on je bil krmar, živet je u glavnom varašu, a dohadjal je više krat svojimi skatulami po selih okolo i prodaval sobom donešenu robu. Drugač je bil reden i dosta dobro stojeći čoviek. Još včera je po selih svojom robom trguval, u krčmi večeral i kesno na večer se u varaš svomu domu povrnuo.

Potlankam bi gospodin plebanuš dugo ovu cedulicu i njezinu skrovnost bil premislaval, bez da bi ja bil mogel prerazmeti, odputi se drugi dan k poglavarstvu za da onde tu cedulu pokže i načelnika na dalnje korake naputi. Ali tko opiše njegovo zščudje-

nje, kad je u uredu cedulicu iz knjige van vzeli i pokazati hotel te odmotavši ju, videl, da je posve biela i nikaj na njoj napisano. Kakti, okamenjen je tu stal, te si zagonetku nije znal razriešiti.

„Njim se valjda sanjala gospodin plebanuš“ — veli mu sad načelnik.

„Nije, gospon načelnik“ — odgovori plebanuš — „ono, kaj sem njim malo prije povedal, je od rieči do rieči stalo na ceduli.“

Načelnik zamukne; on je gospodina plebanuša kakti vrlo pametnoga i trieznoga čovieka već više godinah poznal. Na stvari anda nekaj mora biti, akoprem je cielo bilo zagonetka. On se anda dospomene sa plebanušem, kaj je sad za činiti. Odlučili su o posve tiho biti i potajno izvedjivati.

Odmah poslie toga bil je jedan čoviek, ra kojeg se je bilo moći zanesti, u varaš poslan, ov je imal zezvedati, jeli je krmar prošle subote domov došel. Poslani je još iste noći se domov povrnuo i povedal, da Šubert do sad još nije domov došel, a njegovi su za njega u velikoj skrbi.

Sad je načelnik zaključil, da duže nesme mućati, već je sudu prijavu napravil.

Na tu prijavu su bili odmah krčmar Hajnoc i kovač Bergman prijieti i u rešt odpeljani. Njihove kuće su bile odmah preiz, kane, ali našlo se nije nikaj čim bi potvorbila opravdana. Isto tak se poleg vsega iskanja

u jezerišću nije moglo mrtvo tielo Šubertova najti. Već se je mislilo da je ciela stvar izo misljena te su već i zatvorene sumnjivce hoteli iz resta zpusiti. Kad na jedan krat dvl ribari mrtvo tielo Šubertovo u jezerišću najdij koje je na glavi izbilja imalo dvie rane. Šad već nije bilo dvojbe, da Šubert bil umorjen.

U lievoj ruki mrtvoga, koja je bilo grčevito u saku stisnuta, su našli jeden gumb. Poslie kako je sudbena iztraga tekla, pronašlo se je, da gumb ne samo da je gumbom na krčmarovem kaputu sličan, već dapače da i na istem kaputu baš jedan fali. Krčmar Hajuce, kad je zpazil gumba, ves se je zgubil, ter je priznal zlobin. Kovaču Bergmanu sad uiti njegovo tajeenje nikaj nije hašlo te vu obodva dobili za to zasluženu kaštigu.

Ali kak je ona cedulja došla u gospona plebanuša knjigu, najprije pisana, a poslie čisti bieli papir?

To se je ovak dogodilo:

Na farofu, pri gosponu plebanušu je živet jedan njegov siromašni rodjak imenom Lovrenc, koj je svakovratne domaće posle vršaval. On je prije bil hodil u dijačke škole, ali je bil nešto neodlučan strasljivi. Ov mladi čoviek je pri iztragi pripovedal sliedeća u zapisnik:

„On isti večer, kad je Šubert bil umorjen, je Lovrenc tajno i bez dozvole gospodina plebanuša farof ostavil, te je na marof, ne

dođu tam ob 12. vuri 43 minute vnoći od-
nosno ob 5. vuri 43 minute u jutro i imali
budu ondi priključek na brzi i osobni vlak
(šnel i person cug) južne željeznice u Pra-
gersko (Pragerhof).

Iz Čakovca obćil bude ob 1. vuri 30
minut vu noći, uz priključak na šnel cug
južne željeznice iz Budimpešte, takaj novi cug
vu Varszdin i dohadjal bude onamo ob 2
vure 4 minut vnoći.

Napokon bude od 1. juniuša izmedju
Zaprešića i Zabok-Krapinske Toplice i Kra-
pine obćil novi cug. Odlazek iz Krapine ob
10. vuri 57 minut pred poldan, iz Zaboka
ob 11. vuri 50 minut prek poldan, dolazek
vu Zaprešić ob 12. vuri 54 minut po poldan,
gde imade priključak na cug južne željeznice
iz Zagreba vu Zidanimost. Na povračku po-
lazi ovaj cug iz Zaprešića uz priklju ek
zagrebečkom cugu južne željeznice ob 1. vuri
40 minut po poldan, iz Zaboka ob 2. vure
48 minut po poldan ter stize vu Krapinu
ob 3 vuri 32 minute po poldan.

Na štrekah Zagreb-Brod i Sunja-
Doberlin: Izmed Zagreba i Doberlina i
obratno obćiti će novi teretni (last) cug, koji
bude vozil i osobe. Ovaj bu cug šnel iz držav-
na banhofa vu Zagrebu, uz priključek na budim-
peštanski šnel cug, ob 11. vuri 24 minut
vnoći, a iz Sunje uz priključak na brodski
cug, ob 4. vuri 25 minut vu jutro, ter dojde
vu Doberlin ob 6. vuri 20 min. vu jutro,
gde bude imel priključek vu Banjaluku. Iz
Doberlina povraća se cug uz priključek cugu
iz Banjaluke, ob 9 vuri 20 min. na večer,
i stize vu Sunju ob 11. vuri 12 min. vnoći,
gde ima svezu a cugom, palazećim vu Brod.
Vu Zagreb stize ovaj cug na državni banhof
ob 4. vuri 14 minut vu jutro, gde ima svezu
sa šnel cugom (brzim vlakom) vu Budimpeštu.

Na štrekah Osěk-Nova Kapela-
Batrina i Pleternica Požege:
Dovezdašnji cug, koji polazi iz Osěka vu
Našice o poldan, ter se odonud na večer
vraća vu Osěk, obćiti će i na štreki Našice
Nova Kapela-Batrina. Cug bude šnel ob 12.
vuri o poldan iz Osěka, vu 3 vuri 16 min.
po poldan iz Našćah i stizati vu Novu
Kapelu-Batrinu ob 7. vuri 20 min. na večer.
Odovud pako polaziti će ob 10 vuri 50
minut pred poldan, iz Našćah ob 3. vuri

50 minut po poldan dospeti vu Osěk ob 6
vuri 34 min. na večer. Da se pri ovih cu-
gov uzpostavi svezu iz Pleternice s Požegom,
to bude vezda iz Požege ob 12. vuri 25
min. po poldan polazeći cug, polazati već ob
11. vuri 5 minut pred poldan. Poleg toga
izmedju Pleternice i Požege i nazad obćiti
novi cug, koji bude iz Požege odhajal ob 5
vuri 10 minut po poldan i došel bude vu
Požegu ob 7. vuri 20 minut na večer.

Na štrekah S u botica-Dalj i
Dalj-Bosanski Brod: Izmed Subo-
tice i Bosanskog Broda uzpostavlja se šnel
cug, doji polazi iz Subotice ob 6 22 min.
na večer, dojde vu Dalj ob 9. vuri 7 min.
na večer, a vu Bosanski Brod ob 12 vuri 20
min. vnoći, bude gde imal svezu vu Sarajevu.
Na povratku polazi cug iz Bosanskoga Broda
ob 3. vuri 25 minut vnoći, dojde vu Dalj
ob 6. vuri 7 minut vu jutro, a vu Subotici
ob 9. vuri 27 minut pred poldan. Vezdašnji
večernji cug iz Subotice do Dalja obćil bude
samo do Gomboša, a cug, koji je iz Dalja
dospol vu Suboticu ob 8. vuri 43 min. vu
utro, dotrgne (ukida) se zevsema. Vezda iz
Broda ob 12. vuri 1 minuti vnoći vu Pečuh
polazeći cug, i odonud ob 8. vuri 13 min.
na večer vu Brod polazeći cug, obćiti će
samo izmed Pečuha i Osěka i izmed Broda
i Bosanskoga Broda.

Po dovezdašnjim voznom redu ob 3.
vuri 50 min. vnoći, a vu buduće ob 4. vuri
vu jutro iz Broda vu Pečuh polazeći osobni
cug, polaziti će ob 3. vuri 30 min. iz Bo-
sanskoga Broda.

KAJ JE NOVOGA ?

Austro Magjarska vojska ljeta 1894.

Glasom glavne knjige o stanju austro-
magjarske vojske, brojila je ona koncem
ljeta 1894. vsega skupa 1,072 870 momakah,
i to : 315.719 momakah vu presentnoj službi
i na dopustu (urlaubu); 532. 911 momakah
vu pričuvi (rezervi); 224.230 momaka vu
naknadnoj pričuvi (erzac rezervi). Početkom
istoga ljeta imala je vojska : 287 generalov
1 feldmaršal, 34 generali kanonirstva i
konja ničva, 95 podmaršalov, 157 general-

majorah, 371 pukovnika (oberšterov), 376
podpukovnika, 713 majora, 4358 kapetana,
5006 nadporučnikah (oberlajtnantov), 16.072
lajtnantov. — skupa 26 897 oficirah. Od
ovoga broja pripada jih 12.171 rezervi.

Novi grad.

Vu parižkoj akademiji znanostih pre-
čitan je nezdavnja dopis direktora zvezdar-
nice vu Rio de Janeiro, Crlusa, koji se
odnosi na vtemeljene novoga glavnoga grada
(varaša) Brazilije. Novi glavni varoš vteme-
ljil se bude na centralnom plateau u Brazilije,
1000 metrov nad morskorn površinom, vu
plodnom i zdravom kraju, vu kakovih 20
vur željezničke vožnje od morske obale
(brega) Crul se ufa, da bude novi glavni
varoš usljed svojega položaja i modernog
uredjenja jako privlačil evropske zseljnik.

Najbogatesi varaš vu Magjarskoj.

Najbogatesi varaš vu Magjarskoj vsikak
je Subotica (Szabadka), koja posjeduje
30.000 mekot najizvrstnegega zemljišća,
doklat njezinu područje zaprema će ih 17
kvadrat miljah. Sada se o tom dela, da se
ust-oji gospodarska škola.

Zagutil tovarušicu.

Podvornik vu ministarstvu nutrešnjih
poslov vu Budimpešti, Tőköli Andraš, za-
gutil je pred par dnevi vu svojem stanu
svoju mladu ali betežljivu ženu, ar nije
mogla roditi zdravo dēte. Ovi, su živeli više
ljet srečno, samo je Tőkölija neprestance
mučila želja za dēcom. Njegova je žena
rodila četvero dēce, ali su vsa vumrla.
Zaradi toga zamrzil je na ženu. I vezda je
bila trudna (noseća) opet, ter joj je na veliki
petek pozililo (hudo postalo), a Tőköli je
iš l po doktora. Poleg vsega toga ona je
navěk beteguvala. Kad mu je vu subotu
priznala, da već od dva dana nećuti živoga
detete, on je pobešnil, pograbil ju je sa
požerak, ter ju zagutil, vječ joj : „Moje
drago dēte ti nesmeš dalje živeti.“ A ona
je mogla jedino reci : „Dragi muž, naj mi
ćiniti zla, oprost i mi!“ Na to je vumrla.

daleko od sela, jednoga dob-oga prijatelja
pohadjal otišel. Kada se je okolo 10-e ure
domov povrnal, bil je nehotece sviedok tog
zločina. Lovrenc je odmah prepoznal ljudo-
morce, koji njega u tmimi za grmom čučedege
nisu mogli opaziti, ali on sam sameći nije
imal toliko hrabrosti, da se proti njim dvem
golimi rukami postavi i siromaškoga kramara
brani. On se je anda skrill za grm i čekal,
dok su ubojice otišli, a zatim je ves uzrujan
otišel domov. Cielu noć nije niti oči stisnul,
a savjest ga je uvijek opominjala, stvar svo-
jemu stricu plebanušu i načelniku odkriti.
Ali opet se je bojal pred stricom, jer je
tobož bez dopušćenja po noći iz farofa otišel.
zatim se je sramuval nad svojom strašljivost-
jum, da nije kramara isel branit i konačno
bil je zabrinut, da bi ljudomorce se mogli
nad njim fantiti, ako njegovo sviedo-austvo
uebi bilo dovoljno za njihovu odsudu. Poslie
dugoga premisslavanja si je napravo vzel onu
cedulicu napisati i u knjigu evangeliumsku
koju bu gospon plebanuš u netelju na svaki
način u cirkvi odprl i evangeliuma čtel, nuter
vteknuti. Ali na skoro se domislili, da je
nepromisljeno učinil, jer bu se njegovo pismo
poznalo. Njegova savjest je bila mirna, kad
je videl, da je tim barem svojemu stricu
zločin na znanje dal.

Drugo jutro, dok je još plebanuš spal,
čdošuljal se je pothim u kancellariu plebanu

ševu te je pisanu cedulju u kujigi zamienil
nistom karticom papira. Na ov način je onda
bačelnik dobil miesto pisane cedulje, karticu
i log papira.

Visoka preporuka.

K Lordu Turlowu, koj je u svoje vrieme
bil Kanceler u Englezkoj, došel je niekog dana
jedan siromaški selski školnik, te mu se je
pritužil, kak teške od četerdeset funtov ster-
lingah (od prilike 400 f) sa svojom mnogo-
brojnom familijum žive, gde na selu nikakovog
drugog dohodka nema. Zato u svoj peniznosti
zamoli Lorda, da bi ga u koj varšinec, gde
je i bolja plaća i opet prilika za diecu si
školati, premestiti hotel, a to tim više pošto
već dugi niz godinah kakti navučitelj za ovak
malu plaću služil, a nikak nikak nemre napred
dojti, jer svigde samo varaške učitelje na-
prvo vzeću.

Lord, koj je drugač bil vrlo dobrog
srđca i pobožen gospodin, ga na to zapita :
jeli ima od koga kakovu preporuku, jer onda
bu to lahko išlo.

„Ah“ — odgovori siromaški školnik —
„Ja neimam nikakvoga prijatelja kak jedino
Gospona vrhu sve gospode“ (5. mojs. 10, 17.)
„No anda“ — veli na to Lord —

„Tak visoku preporuku mi još nijedan nije
do sad donesil. Ja bum vćiril koliko mi bude
moguće.“ —

Već za nekoliko dni je siromaški škol-
nik dobil dekret za učitelja na glavnoj školi
u Londonu.

Krivog mnienja.

Bilo je na fašensku nedelju ili ponedeljak
ili mozbit na sam fašenk — a moguće, da
je i koji drugi dan bilo, kad je nieki seljak
ili mešter -- a moguće da je bil i kakov
činovnik od assecuracije generali, došel pod-
puno nakinčen, z jopcom i pernicum u dvorište
svog stana. Koj je pijan, njemu nije treba
iskati stagne u svoju sobu, njemu se sve vidi
slično njegovoj sobi, pak tak je i tu bilo.
On otiđe izraven proti svinčaku, ovoga odpre-
te se liepo leže, kak doma.

Na jedan krat ga u snu svinja potegne
broktajuć gubcem po obrazo, a ov misleći,
da je u svojoj sobi, veli : „No daj mira stara,
dok se prespiš, onda mi produkuj koliko ho-
ćeš — em znam, da sem falel!“ —

Em. Kollay.

— Tškóli je sprevince domačim rekel, da je žena's naglom smrtjom vumrla, kaj su mu i ovi verovali, na drugi dan povedal je, ótúteči požalovanje, istinu svojemu pajdašu Nagyu, a ovaj je javil policiji, koja ga je vlovila i zaprla.

Aldovi potresnih katastrofah.

Posljednji potres, koji je nemilo zasedil Ljublanu, vu prispodobí s velikim potresnim katastrofami prvešnjih ljetah, mora se preglasiti još pravom srećom. Gdo se još nezmišljava glasov o Perziji, gdeje stopram pred par mesecih celi jeden veliki varaš od potresa vu zemlju prepal? Na otoku Isiji razrušil je potres od 4. marcíusa 1881. četrti del varaša Casamicciole, a 28. juliusa 1883. razrušil je cěloga varaša. Onda je prepalo 2278 hižah i usmrćeno 2500 ljudih. Vu Caracasu usmrćeno je ljeta 1812. s potresom 20.000 ljudih, vu velikom lisabonskom potresu 1. novembra ljeta 1755. našlo je svoj grob 40.000 ljudih, a vu Ecuadoru 16. augusta 1868. ljeta 70 000 ljudih. Vu Siriji je zaglavilo od potresa početkom 6. stoljeća 100.000 a vu Japanu početkom 18. stoljeća 200.000 ljudih.

Ovogodišnji zajednički proračun.

Ovogodišnji zajednički proračun dobil bude novu stavku, ko, a bez dvojbe znamenuje novost vekšega političkoga znamenovanja. Zajednički minister financijah Kálay namjerava najmre preuzeti vu državnu upravu vojničke željeznice vu Bosni i Hercegovini. Za izpeljati ove zamisli postignut je već načelni sporazum izmedju vladah ohedvih orsačkih polovicah i bosanske zemaljske vlade. Po ovoj bude anda osnovi, bosanski zemaljski erar ze cěnu od 8 088.373 for. preuzeti željezničku prugu (streku) Brod-Zenica, koja je sagrađena na zajedničke stroške iz zajma, koji dozvoljen pod naslovom „okupacioni kredit“ ter je prema tomu ta željeznica sačinjavala zajedničko vlastništvo Austrije i Magjarske. Okupna svota podelila se bude obedvom državnim polovicam po ustanovljenoj kvoti. Bez obzira na gospodarski i financijski moment ov osnove, sadrži ona i političku stran, koja se nesme mimo iti. To je prvi put, kaj se Bosna i Hercegovina pojavlja, né kakti okupirana zemlja, već kakti samostalen organizam

Najbrži govornik.

Talijanski zastupnik (ablegat) i bivši minister Bernardino Grimaldi, koji dugo vremena betegoval, opet je ozdravil, a time je talijanskom parlamentu povrnjen govornik, koji je moguć da vu jedni minuti izgovori 180 do 200 rečih. Ovaj je talent Grimaldi dokazal povodom razprave o željezničkom zakonu, kad je držal 43 prekrajna govora. — Prava sreća da se Grimaldi nije rodil kakti ženska, artakova punica. — — —

Gradski vojni zapovjednik vu Budiupešti.

Ratno ministarstvo odredilo je, da mjestni zapovjednik (komandant) vu Budiupešti, generalmajor Rohonczy, od vezda nosi naslov (titulus) gradskog komandanta, kaj su ga do vezda imali samo mjestni zapovjednici vu Lembergu.

Poplava vu Banatu.

Banat vezda ljuto strada od poplave, pak vno go gospodari upravu zdavaju zaradi

kvara kaj ga trpiju. Tak je vu Turskom Bečuju poplavila reka Tisa poznati voćnjak (sadnjak) Gedeona Rohonczya od 100 mekot i gorlee 80 mekot, iz kojih se je po cěloj Europi izvozilo plemenito voće (sad), a napose glasovite dinje.

Vu Spljetu, 27. aprila.

Kraljica Jazabeta stigla je simo vu pratnji nadvojvodkinjah Marije Valerije i Marije Terezije, ter nadvojvode Franc Salvatora i Karla Štefana. Sprevdjana kotarskim poglavarom, načelnikom i konservatorom starinah Buličem, razgledavala je kraljica varaša. Na jezere naroda pozdravili su kraljicu, koja je ob 1. vuri po poldan s nadvojvodom Franc Salvatorom i nadvojvodkinjom Marijom Valerijom posla na jahtu (damsif) „Miramar“ i za jednu vuru tosavila luku,

Andras Haftas.

Vu Ateni je vumrl 116 ljet star Andraš Haftas, zadnji junak za slobodu i neodvisnost Grčke ljeta 1821. Vužival je od države penziju a jedna vuvica vu Ateni prevzana je njegovim imenom. Pod starost svoju imal je samo jednu želju, da bi doživel ljeta 1091. i da bi se moglo o njem reći, da je videl tri stoljeća.

Bivši milijunar vumrl kak bogec.

Ovih danah vumrl je vu Fahringu pri Gradcu bivši kapitan Julio barun Bors od Borsoda, koji je negda posedoval više imanja vu Stajerskoj i Kranjskoj ter je vu svoje vrėme potratil (zatepel) najbedastešim načinom imétek od više milijunah. Barun Bors, koj je bil star 80 ljet, bil je oženjen s barunicom Bernardinom Brandt, koj je već pred 40 ljetmi vumrla. Zadnjih 15 ljet sprevdjal je barun Bors svoj život vu siromašnoj kolibici, gde je živel od almuštva.

Najduži dan vu Europi.

Najduži dan vu Europi je vu varašu Reykjaviku na Islandiji, gde kak i na cělom islandskom otoku traje svetlost dana tri i pol meseca. Zatim dohadja vu Norvežkoj ležeći varaš Bardökus, gde traje dan neprestance od 21. majusa do 22. juliusa. Naproti traje vu sibirskom varašu Tobolsku, zatim vu Stockholmu i Upsali dan najduži samo 17 vur. a najkrajši samo 5 vur: — Vu Berlinu i Londonu najduže 17 i pol vure.

Nekaj za kratek čas.

Kakva je to dosljednost?

Kak žene mēnjaju hitro svoj sud o svojih muževih: Gospa Britvička navěk je govorila, da njezin tovaruš nije vrėden nite tuliko soli, kuliko soli jedno družinše pojedna na dan vu kruhu, — a kad je nézdavnje njezin muž poginul pri željeznički nesreći, tužila je družtvo za 20 000 krunah za kvar.

Otčinski navuk.

Mali Ivek: „Jeli istina japica, kaj se govori, da pero ima vekuš moć od sablje?“
Otec: „Vsiikak, dēte moje, ar s perom se more izpuniti vekslin, a sabljom nemre“.

Velika spodobnost.

„Včera sam srel jednoga gospona, koji me je zmislil na vas.“

„Kaj mi je jako spodoben?“
„Nije, ali mi je već mesec dana dužen deset forinti kak i vi.“

Zabrinuta žena.

Žena: „Ti moraš anda na vsaki način putovati?“

Muš: „Žali Bože!“

Žena: „Vrlo se bojim za Tebe!“

Muš: „A zakaj?“

Žena: „Preveć je velika zima! Znaš kak se nekoj dan zmzrul jeden vol na željeznici!“

Suza radostnica.

On: „Ti si mi dušica jako genjena!“

Ona: „Oh, dragi Joška, ja sam srećna i presrećna. Još pred četirimi tjedni rekla mi je majka, da se nebude našel niti jeden bedak, koj bi me za ženu vzal. Pak glej, Ti si ipak došel i vzal si me!“

Glád Ferencz.

Kad je nek pijanec jeden večer dimo došel i vu svojoj ženi dve videl, a je tak pretrašil, da se je pijancovanja odvadil.

Muš: Draga moja ženica! hoćeš li me ti i onda rada imeti, kada više nebude na tom svetu?

Žena: Onda te budem još deset puti rajše imala!

A: „Kaj mi budete vi spočitavali? Ja sem kak dijak na dve preperandijah študirale.“

B: „Te vas dišto nikaž ne spraviči, dragi gospodine! Ja sem imal jedno tele, koju sem k dvema kravama pripušđal, pak vendar iz njega nikaž drugo nije bilo kak — junec.“

Učitelj: „Gdo je bil od Boga šesti dan stvorjen?“

Janoš: (zaprosi, da učitelj ima k sebi prst obrnjen pak reče) „Gospon učitelj!“

Učitelj: (Čemerem) „Ti hormak! Človek je bil pak ne Ja!“

M. Kutnjak.

Zaboravil se.

Jedenkrat je jedna gospa poslala čuvaricu pucu vu štacun, da naj donese jednoga konjeka, za maloga dečeca, ar se jako plače. Puca je vu štacunu prosila tak kak su ji domaj rekli, a štacunar vu hitrosti pograbi jednu flašu konjaka i zamotal, pak poslal po puci dimo. Štota puca pak je dobro špotana bila zbog štacunarove falinge od gospe, kak takaj i ktomu bita bila.

Dobre žepne i stěne vure za fal cěnu moći dobiti pri Pollak Bernatu vurarvu vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem s uzimljeju vure takaj za popravek za fal cěnu:

ODGOVORNI UREDNIK

MARGITAI JOZSEF

Glavni surednik

GLÁD FERENCZ

lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 60 frt tőkötvetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék a csáktornyai kir. járásbírótság területén levő csáktornyai 861 tjkvben 499 hrsz. a ingatlan 1324 frt megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az

1895 évi május hó 10-án d. e. 10 órákor

a csáktornyai kir. járásbírótság telekkönyvi osztályában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzuek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattatni. 729 1-1

Kir. bíróság, mint tlv. hatóság.
Csáktornyan, 1895. február hó 27.

Ásványfürdő **Daruvár** Slavoniában

a déli vasut társ. állomása

vastartalmu hév viz 42-50° C.

Porcelán-, márvány-, kő-, tükör- és iszap fürdők, Hires gyógyhatás minden női betegségeknel. Terméketlenség, fehér folyás, sápkór, továbbá csúsz, csonttörés és idegbajoknál stb. stb.

Ujonnán berendezett

„hidegvizgyógyintézet“

valamint

Kneipp Sebstejn-féle VIZGYÓGYINTÉZET

mely főt. Kneipp Seb. pleb. ur utasításai folytán tökéletesen a Worishofeni „vizgyógyintézet“ mintájára épült. A fürdő orvosa huzamosabb ideig tartózkodott Worishofenben tanulmányozás végett, az igazgatóság pedig egy — Kneipp Seb. plebanos ur által ajánlott s tanult — fürdőmestert alkalmazott Worishofenből.

A fürdőigazgatóság prospectus- és fölvilágosítással postafordultával ingyen szolgál.

Május 1 től június 15-ig valamint szeptember 1 től október 15-ig 30 százalékos engedmény szobák- és fürdőkben.

721 3-10

Szagtalan és nyomban száradó

Valódi csakis fél és 1 kilos üveg- palackokban

határozott-n Christ-ph-féle lakk lérendő

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használtatásának, mivel a kellően szag és a lassú, ragadó száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkoké, sajádj. Elkerülteszik. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolat. A palló nedves tárggyal feltörhető, anélkül, hogy elveztené a fényt. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénylakk,

sarga barnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték fölé be a pallót a egyruttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmas régi vagy új pallóra. Felvesen befed minden faltot, korábbi mázolatot is; van azután

„iszta fénylakk“ (szinezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre a olajfestékekkel már beázott egészen új pallókra való.

Costasomaga, körülbelül 30 négyzet méter, két középnyagyságra való 5 frt. 90 kr., vagy 90 márk.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol rakfak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A honlapunkon a 100 föl vizyáni a cégre a a gyári logyru, mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utanozók és hamisítják, a sokkal reszabb, a gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága. K. Zürich. Berlin.

Zürich.

689 Csáktornyan:

GRANER TESTVÉREINKNÉL.

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismert, igazán nepszerű hasznosított be- már 25 év óta legjobb fájálmosságillapító be- dörzsölésnek fényesített kőszervény, csuznál, lagszagátalan stb. néi. A föld összes országában nagy elterjedést és biztos hatása kö- vetkezében minden oldalról oly elismertést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

A TINCT. CAPSICI COMPOS.
(HORGONY-PAIN-EXPELLER)

Kimacsolt állású a fájálmosságillapító bedörzsölés között diadal- massan megtartotta, különféle felüljárás és utazatok doktra; ez bi- szonyára a legjobb bizonyított arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

Hogy értéketlen utazatot ne kapjunk, hováskérés alkalmával véd- jegyünkre, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy- nélküli, mint nem valódi visszatartandó. A gyógyszerárakban kap- háts 40 Kr. 70 Kr. vagy 1 frt. 20 kmyi árban utvegontant; Budá- pesten **Török-József** gyógyszeresnél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiaiban.

TINCT. CAPSICI COMPOS.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénylakk

(GLASUR)

legkifünőbb mázólsz-szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénylakk

képekterek stb. bearanyozására. — 1 kis palack ára 20 kr.

Mindenkor kapható:

708 **Heinrich Miksánál Csáktornyan.** 5-12

SPANYOL
bornagykereskedés

VINADOR

BÈUS, — HAMBURG.

Uj zárral

vörös nyomással az ólomtartón.

Kitünő spanyol borok eredeti palackokban, ugyszintén poharankénti kimérés

Szeiverth Antal ur vendéglőjében

Csáktornyan.

676 6 6

A Vinador jegy, ugyszintén a bejegyzett bélyegző-jegy pontos figye'embe ajánlatik, mert valódiságáért csakis akkor vállalatik teljes jóállás.